

Конвенція Співдружності Незалежних Держав про права та основні свободи людини підкреслює, що кожний обвинувачений у вчиненні злочину має, як мінімум, право захищати себе за допомогою обраного ним самим захисника або мати призначеного йому захисника, коли інтереси правосуддя того потребують, а також користуватися у випадках, визначених національним законодавством, безплатною допомогою адвоката [4].

Отже, на міжнародному рівні захист прав у кримінальному провадженні забезпечується Статутом, Декларацією, Конвенціями, міжнародними Пактами, Резолюціями – фундаментальними засадами юридичного захисту прав та основних свобод людини.

Література:

1. Сборник международных договоров. Издание ООН, Нью-Йорк, 1989. St/HR: 1: Rev. 3. 290 с.

2. Права людини. Міжнародні договори України, декларації, документи. К., 2002. С. 18.

3. Права людини і професійні стандарти для працівників міліції та пенітенціарних установ в документах міжнародних організацій. Українсько-американське бюро захисту прав людини, Амстердам – Київ, 1996 С. 52.

4. Конвенція Співдружності Незалежних Держав про права та основні свободи людини від 26 травня 1995 року. *Дипломатический вестник*. М.: МИД Российской Федерации, 1995. № 7.

ІНСТИТУТ ПРИВАТНОГО ВИКОНАВЦЯ: ОСОБЛИВОСТІ, НЕДОЛІКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Тарасенко К. В.

*магістрант факультету морського права
Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова*

Науковий керівник: Дмитрук І. М.

кандидат юридичних наук,

*доцент кафедри морського та господарського права
Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова
м. Миколаїв, Україна*

Більше чотирьох років, як в Україні почав діяти інститут приватного виконавця та набрав чинності Закон України «Про органи та осіб, які

здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів». За задумом законотворців приватні виконавці мали поліпшити ситуацію з виконанням рішень, та згодом – скласти конкуренцію державній виконавчій службі.

Більш ефективні результати роботи приватних виконавців ніж державних підтверджує загальна статистика. У середньому розрахунку ефективності роботи на одного приватного виконавця за показником стягнутих коштів в декілька разів перевищує ефективність одного працівника державної виконавчої служби

Але, бажаючих працювати приватним виконавцем не так вже і багато. Згідно відомостей з Єдиного реєстру приватних виконавців України на даний час діють 171 приватний виконавець по всім областям України та 81 приватний виконавець у місті Києві.

Якщо з допуском до професії державного виконавця все зрозуміло, а саме, кандидат на посаду проходить процедуру загальну для всіх державних службовців. Також, доволі зрозуміло загальний порядок отримання доходів державним виконавцем, який після прийняття присяги державного службовця, призначення на посаду отримує з бюджету заробітну плату та встановлений відсоток винагороди від фактично стягнутих сум.

На відміну від державного виконавця, особа яка бажає займатися діяльністю приватного виконавця, стає суб'єктом незалежної професійної діяльності, уповноваженою державою здійснювати діяльність із примусового виконання рішень та несе певні фінансові ризики.

Вивчаючи закордонний досвід в деяких країнах можна побачити, що приватні виконавці окрім виконання своєї основної функції примусового виконання мають право займаються наданням юридичних послуг, адвокатською практикою або нотаріальною діяльністю. В нашому законодавстві суміщати іншу оплачувану діяльність з діяльністю приватного виконавця заборонено, окрім викладацької, наукової, творчої, суддівської практики із спорту, роботою в Асоціації приватних виконавців України, роботою арбітражного керуючого.

Виникає питання, чому? Наприклад, робота ліквідатором або керуючого санацією збанкрутілого підприємства, яка напряду пов'язана з боржником та кредитором, дозволена, а надання юридичних послуг населенню ні. Приватний виконавець звичайно несе державну функцію примусу, але є приватною особою та не є державним службовцем, яким така сумісність заборонена із зрозумілих причин. Якщо законодавець під час розробки Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» ввів цю норму з причин корупційного ризику, то не зовсім зрозуміло в чому він полягає, якщо приватний виконавець маючи вищу юридичну освіту

другого магістерського рівня буде надати юридичні консультації населенню на платній основі, наприклад в Центрах надання первинної юридичної допомоги.

У процесі діяльності приватного виконавця є багато фінансових ризиків, які він несе у разі відсутності у боржника коштів або майна та неможливості задоволення вимог стягувача. Приватний виконавець у такому випадку нічого не отримує, але крім витрат на проведення виконавчих дій по конкретному виконавчому провадженню, він постійно кожного дня витрачає кошти на сплату за користування різних реєстрів, виготовлення та відправки поштової кореспонденції, утримання офісу та інше.

Скасування такої норми, дало б можливість приватному виконавцю, за бажанням, знайти додатковий дохід який у разі неможливості фактично виконати виконавчий документ та отримати винагороду зміг би покрити понесені витрати.

Актуальним є питання сплати авансового внеску при поданні заяви про відкриття виконавчого провадження. Законом України «Про виконавче провадження» передбачено, що разом з подачею заяви про примусове виконання рішення стягувач сплачує авансового внесок у визначеному розмірі 2 % від суми, що підлягає стягненню, але не більше 10 мінімальних розмірів заробітної плати. Якщо це рішенням немайнового характеру або рішень про забезпечення позову (накласти арешт на майно) в розмірі одного мінімального розміру заробітної плати, якщо це боржник фізична особа та в розмірі двох мінімальних розмірів заробітної плати якщо боржник юридична особа.

У 2019 році Конституційним Судом України було ухвалено рішення про невідповідність Конституції України положень ч. 2 ст. 26 Закону України «Про виконавче провадження». Своїм рішенням Конституційний суд України фактично відмінив сплату авансового внеску. Якщо державні виконавці приймають виконавчий документ без оплати авансового внеску не ризикуючи власними коштами, приватні виконавці фактично втратили можливість компенсування витрачених власних коштів. Звичайно, у разі фактичного виконання виконавчого документа ці витрати компенсуються, але у разі відсутності у боржника коштів або майна приватний виконавець несе збитки.

Проводячи аналогію з іншими професіями, наприклад з професією адвоката, можна побачити, що адвокат бере сплату за участь судовому процесі незалежно від його результату, тим самим гарантовано компенсує свої витрати, а у разі виграшу справи отримує додаткові кошти за позитивне рішення суду. Також, звернення до приватного нотаріуса передбачає обов'язкову сплату за послугу. Таким чином

приватний виконавець практично не захищений на самому початку виконання виконавчого провадження.

Важливо забезпечити гарантовану компенсацію мінімальних витрат виконавчого провадження які несе приватний виконавець під час відкриття виконавчого провадження за рахунок стягувача при подачі виконавчого документа до виконання, а у разі стягнення коштів з боржника обов'язкове повернення таких витрат стягувачу. Відповідні правові норми повинні бути закріплені у законодавстві та належним чином захищені судовою практикою.

Згідно даних Єдиного реєстру приватних виконавців України на території Миколаївської області діють чотири приватних виконавців троє з яких зареєстрували свою діяльність у 2017 році, один у 2019 році. Чому бажаючих займатися цією діяльністю так небагато?

Можливо відповідь полягає в складності порядку доступу до професії приватного виконавця, у необхідності мати чималу суму для початку своєї діяльності, у певних фінансових ризиках які супроводжують діяльність приватного виконавця, у відсутності державних програм які б підтримували осіб уповноважених саме державою здійснювати діяльність із примусового виконання рішень.

Це питання ще потребує ретельного вивчення фахівцями та внесення відповідних змін або доповнень для вдосконалення законодавчої бази яка регулює діяльність приватних виконавців в Україні.

Підводячи підсумок хотілося би сподіватися, що держава в особі Міністерства юстиції буде більше надавати уваги проблемним питанням з якими кожного дня стикаються приватні виконавці, та не тільки приймати участь в їх обговоренні, а й починати такі питання вирішувати.

Література:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30.

2. Закон України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 29, ст. 535).

3. Закон України «Про виконавче провадження» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 30, ст. 542).

4. Наказ Міністерства юстиції України № 3053/5 від 25.10.2016 «Про затвердження Порядку допуску до професії приватного виконавця».

5. Наказ Міністерства юстиції України № 2431/5 від 05.08.2016 року «Про затвердження Порядку формування і ведення Єдиного реєстру приватних виконавців України».